

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı: 1991/46

Karar Sayısı: 1991/48

Karar Günü: 10.12.1991

R.G. Tarih-Sayı :15.01.1992-21112

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kaman Asliye Hukuk Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 21.6.1987 günlü, 3402 sayılı "Kadastro Kanunu"nın 46. maddesinin üçüncü fıkrasının iptali istemidir.

I- OLAY:

Körmehmet köyü 1017 parsel sayılı taşınmaz 23.5.1978 günü itiraz edilmeksizin kesinleşen tapulama tutanağı ile "tahdidi yapılan ve tapusuz olan bu taşınmaz mal eşit hisseyle ve Tepeköyde oturan Bekir oğlu Vahit Seçilmiş ile Nuri oğlu Durdu Delibaş adlarına tapusuz-vergisiz olarak tespit edilen 539 nolu parselin batısında işbu 1017 nolu parsel 20 dönüm fazlası olarak ifrazen Maliye Hazinesi adına tespit" edilmiştir.

Davacılar Selahattin Seçilmiş ve Durdu Delibaş 7.12.1987 tarihli dava dilekçeleri ile tarla niteliğinde olan bu yere 1953 yılından beri zilyed oldukları halde miktar fazlası olarak hazine adına tescil edildiğini, kültür arazisi olan bu yerde hazinenin hakkı bulunmadığını, 3402 sayılı Kanun' un bahsettiği haktan yararlanarak hazine adına yapılan tescilin iptaliyle davacılar adına tapuya tescile karar verilmesini istemişlerdir.

9.6.1988 tarihli dilekçe ile davaya müdahale eden Köy Muhtarlığı¹ bu yerin Maliye Bakanlığı tarafından köye tahsis edildiğini, köy ortak malı olduğunu, 539 parselle bir bütün olan bu yer için davacılar tarafından açılan davanın mahkemece reddedildiğini ve bu sebeplerle de davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Kaman Malmüdürlüğü'nün 4.3.1988 tarihli 143 sayılı yazısından, 1017 parselin 20.2.1986 tarihinde "İlkokul Gelir arazisi olarak kullanılmak üzere Çaldıran Körmehmet Köyüne" tahsis edildiği anlaşılmaktadır.

Davacıların delil olarak dayandıkları 539 parselle ilgili Tapulama Mahkemesi'nin 28.4.1987 günlü Esas: 1980/63, Karar: 1987/507 sayılı karar örneğinden 539 sayılı parselin davacılar adına tespit edildiği, itirazı tapulama komisyonunca reddedilen Hazinenin dava açtığı ve bu davanın da reddedildiği anlaşılmaktadır.

Yapılan keşifte dinlenen tanık ve bilirkişiler bu yerin kültür arazisi olduğunu, davacılar ile seleflerinin 40-50 yıldır burayı kullandığını belirtmişlerdir.

Ziraat bilirkişisi 26.9.1991 tarihli raporunda bu yerin mer'a ya da boşluk arazisi olmayıp tarım arazisi olduğunu "emek veya para harcaması yapılmaksızın, sadece sürülmek suretiyle tarım yapılabilen eski kültür arazisi" olduğunu belirtmiştir. Bu rapora itiraz edilmemiştir.

1.10.1991 tarihli oturumda davalı Hazine vekili "3402 sayılı Yasa'nın 46/3. maddesine göre bu Kanunun yürürlüğe girdiğinde dava yer hazinenin mülkiyetinden çıkmış köy şahsiyeti adına okul arazisi olarak tahsis edilmiştir. Bu gibi yerlerde 3402 sayılı Yasa'nın davacı yararına kazandırıcı zaman aşımı yolu ile tapuya tescil edilmesi mümkün değildir" demiştir.

Mahkeme 14.11.1991 tarihli oturumda dava konusu maddenin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir.

III- YASA METİNLERİ:

A. İPTALİ İSTENEN YASA KURALI:

21.6.1987 günlü ve 3402 sayılı Kadastro Yasası'nın iptali istenen üçüncü fıkrasının yer aldığı 46. maddesi aynen şöyledir:

"Madde 46.- Kadastro yapılacak veya daha önce tapulama veya kadastro tamamlanmış bulunan yerlerde, 766 sayılı Kanunun 37 nci maddesi veya 4753 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri uyarınca Hazine adına kaydedilen taşınmaz mallar bu Kanun hükümlerine göre doğan iktisap şartlarına istinaden zilyetleri adına tespit ve tescil olunur.

Hazine adına tescil edilmiş taşınmaz mallardan iskân suretiyle veya toprak tevzii suretiyle verilen yerler (işlemleri tamamlanmamış olsa dahi) başka bir şart aranmaksızın, hak sahipleri adına tespit ve tescil olunur. Bu şekilde hak sahipleri adına tespit ve tescil işlemleri gerçekleşinceye kadarki süre içinde evvelce tahakkuk ettirilenler de dahil olmak üzere ecrimisil alınmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Hazinenin mülkiyetinden çıkmış bulunan veya amme hizmetine tahsis edilen taşınmaz mallar hakkında bu madde uygulanmaz.

İlgililerin, daha önce kadastro yapılan yerlerde bu maddeye dayanan talep ve dava hakkı, bu Kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren 2 yıl geçmekle düşer."

B- DAYANILAN ANAYASA KURALLARI:

Anayasa'ya aykırılık savının dayandığı Anayasa kuralları şunlardır:

1- "Madde 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir:

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

2- "Madde 11.- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."

3- "Madde 13.- Temel hak ve hürriyetler, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlâkın ve genel sağlığın korunması amacı ile ve ayrıca Anayasanın ilgili maddelerinde öngörülen özel sebeplerle, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlanabilir.

Temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamaz ve öngörüldükleri amaç dışında kullanılamaz.

Bu maddede yer alan genel sınırlama sebepleri temel hak ve hürriyetlerin tümü için geçerlidir."

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında,; itiraz yoluna başvuran mahkemenin iptalini istediği kurallar yönünden bakmakta olduğu bir davanın bulunup bulunmadığı sorunu öncelik taşıdığından ilk inceleme raporu, itiraz konusuyla ilgili dava dosyası ve ekleri, iptali istenen yasa ve dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öbür yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

3402 sayılı Kadastro Yasası'nın 46. maddesi birinci fıkrasında "Kadastrosu yapılacak veya daha önce tapulama veya kadastrosu tamamlanmış bulunan yerlerde, 766 sayılı Kanunun 37 nci maddesi veya 4753 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri uyarınca Hazine adına kaydedilen taşınmaz mallar bu Kanun hükümlerine göre doğan iktisap şartlarına istinaden zilyetleri adına tespit ve tescil olunur." denilmektedir.

Bu hükümle, daha önce Hazine adına kayıt edilen kimi taşınmazların 3402 sayılı Yasa hükümlerine göre iktisap koşullarının oluşması durumunda zilyetleri adına tespit ve tescillerine olanak verilmektedir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise 3402 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte Hazinesinin mülkiyetinden çıkmış bulunan veya kamu hizmetine tahsis edilen taşınmaz mallar hakkında bu maddenin uygulanmayacağı belirtilmektedir. Maddenin birinci fıkrasına göre zilyetleri adına tespit ve tescil edilebilecek taşınmaz mallar Hazine adına kaydedilen tüm taşınmaz mallar olmayıp yalnızca 766 sayılı Yasa'nın 37. maddesi ve 4753 sayılı Yasa ile ek ve değişiklikleri uyarınca kaydedilen taşınmaz mallardır. Birinci ile üçüncü fıkralarının birlikte değerlendirilmesinden; 766 sayılı Yasa'nın 37. maddesi veya 4753 sayılı Yasa ek ve değişiklikleri uyarınca Hazine adına kaydedilen taşınmaz malların, Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte Hazine'nin mülkiyetinden çıkman veya kamu hizmetine tahsis edilmesi durumunda iktisap koşulları oluşsa dahi zilyetleri adına tespit ve tescil olanağı bulunmamaktadır. Diğer yönden taşınmaz mal, 766 sayılı Yasa'nın 37. maddesi veya 4753 sayılı Yasa dışında bir nedenle Hazine adına kayıt edilmişse iktisap koşulları gerçekleşse ve taşınmaz mal Hazine'nin mülkiyetinde veya kamu hizmetine tahsil' edilmemiş bulunsada dahi taşınmaz malın zilyeti adına tescil olanağı bulunmamaktadır. Şu durumda maddenin üçüncü fıkrası, birinci fıkradaki koşulların tümüyle gerçekleşmesi durumunda onun uygulanmasına engeldir. Gerçekte birinci fıkradaki koşulların oluşmaması durumunda üçüncü fıkranın ona engel oluşturması söz konusu olamaz.

Dava konusu olayda, taşınmaz mal 766 sayılı Yasa'nın 37. maddesine göre değil aynı Yasa'nın 33. maddesine göre yirmi dönüm sınırlaması nedeniyle miktar fazlası olarak Hazine adına kayıt edilmiştir. Bu nedenle 46. maddenin birinci fıkrasının uygulanması söz konusu

değildir. Aslında birinci fıkranın uygulanmasının sözkonusu olmadığı durumlarda üçüncü fıkranın uygulanması olanaksızdır.

Anayasa'nın 152. maddesinin birinci fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 28. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkemenin itiraz yolunu izleyerek iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için Anayasa'ya aykırı gördüğü ya da davanın yanlarından birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varacağı kuralın elindeki davada uygulanacak kural olması başlıca koşuldur. Bu koşul gerçekleşmedikçe itiraz yolunun izlenmesi olanaksızdır. Olayda, 46. maddenin birinci fıkrasının öngördüğü koşullar gerçekleşmediğinden uygulanması söz konusu olmadığı gibi üçüncü fıkranın da, uygulanması olanaksızdır. Bu nedenlerle uygulamayacağı bir kural için iptal istemiyle itiraz başvurusu yapmaya mahkemenin yetkisi yoktur. Başvurunun reddine karar verilmesi gerekir.

V- SONUÇ:

Mahkemenin yukarıda belirtilen nedenlerle yapmaya yetkili olmadığı başvurusunun REDDİNE,

10.12.1991 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Servet TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Mustafa ŞAHİN	İhsan PEKEL	Selçuk TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Ahmet N. SEZER	Erol CANSEL	Yavuz NAZAROĞLU
Üye	Üye	
Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN	